

Ik wist niet wat ik zag. Die lange, saaie, stoffige gang tussen de achterkant van het bestuursgebouw en de collegezaalvleugel van het Academiegebouw, die corridor, met zijn radiatoren aan de ene en de schier onafzienbare rij kamerdeuren aan de andere kant en daartussenin de miljoenen voetstappen van de duizenden bureau-ambtenaren en bestuurders, die daar ooit geklonken hadden en de pissebedden die over het grijze linoleum kropen, overlevers eerste klasse, kortom: die wandelgang was er niet meer. In plaats daarvan was er een glazen deur. Een tamelijk luxe ogende glazen deur, zo één

Langs de zijlijn

waarvan je niet weet hoe je hem open moet maken en je kunt er ook niet zomaar doorheen kijken. Gewoon trekken, zei iemand achter me en dat deed ik dus maar.

De Proeftuin

Wonderbaarlijk. Ik stond in een ruimte, die niets meer van een gang had en ook niets meer van een rij in serie geschakelde achterkamertjes. Het was een ruimte waarin een beschaafd gedempt geluid weerklonk, ongeveer zoals in een duur gestoffeerde hot-lobby. Ik liep er doorheen en ja, bekende gezichten doken op, die me vriendelijk toelachten: oud-collegae, hard aan het werk allemaal nog. 'Hallo Rob', 'Hoi Arnold', 'Hoe gaat het met je?'; 'Alie!', Still going strong, zie ik wel.

Ik kwam voor Nyckle Swierstra, met wie ik een afspraak had, om van hem te horen hoe dat nu beviel, die nieuwe ruimte en dat nieuwe werken, dat in die nieuwe ruimte plaatsvindt. We gaven elkaar een hand. Nyckle grijnsde. 'Long time no see'. En voor je het weet, is de wereld veranderd.

De nieuwe ruimte en het nieuwe werken: Nyckle zijn ze op het lijf geschreven. Dat zei-d-ie niet, dat merkte ik. In het bestuursgebouw had hij – als ik me niet vergis op de derde verdieping – een klein zolderkamerachtig optrekje als werkruimte gehad en als je bij hem langskwam was het altijd net alsof hij daar niet in paste. Zijn deur stond altijd open, maar dat gaf geen soelaas. Het

was en bleef een deur, die van de semi-openbare ruimte van de verdieping naar het ongewenste isolement van een dicht-getimmerd jongenskamertje leidde. Ik kan me niet herinneren, dat ik Nyckle daar ooit over heb horen klagen. Het was alleen duidelijk, dat hij daar niet echt lekker zat. En op dezelfde manier was het nu duidelijk dat hij daar in die nieuwe ruimte van het nieuwe werken, in de Proeftuin, zoals die ruimte officieel heet, prima zat. Als je het mij vraagt, vond hij het er heerlijk.

Hij leidde me rond. Uiteraard is het zo, dat er een koffieautomaat is. Wist ik ook niet: dat soort machines werkt tegenwoordig op een mooi nieuw universitair pasje, waarmee je kunt betalen. Dat hebben de jongens van de ICT toch maar weer netjes in elkaar gezet. De printer kan natuurlijk ook met dat pasje bediend worden. Nyckle legde me uit dat hij zijn printjes naar iedere printer aan de RUG kan laten sturen en ook dat hij het zo kan regelen, dat het apparaat het document pas produceert als hij zich bij dat apparaat meldt, met zijn pasje. Dat was in mijn tijd anders. Dan lagen er altijd stapels papier bij de printer en als je dacht dat je eigen spullen had meegenomen, dan bleek vaak, dat je ook spullen van heel iemand anders bij je had.

Maar dat waren natuurlijk geen innovaties die specifiek waren voor de Proeftuin. Wat wel specifiek is voor de Proeftuin? Specifiek voor de Proeftuin is, dat je niet je allereigenste werkplek hebt. Er zijn veertig werkbladen, waarop je je laptop kunt inpluggen en die je met een elektrisch motortje aan je eigen hoogte kunt aanpassen. Telefoons zijn er natuurlijk niet. Iedereen die aan het Proeftuinproject meedoet, heeft een mobieltje gekregen. Mobieltje en lap-

Nyckle Swierstra in de Proeftuin. Foto: Gerhard Lugard

top: dat zijn je voornaamste instrumenten. De werkbladen zijn met lage muurtjes van elkaar afgeschermd. Je werkt daar met de anderen in de Nieuwe Werkruimte, maar je zit elkaar niet in de weg. En lawaai klinkt er ook niet. De ontwerpers van de ruimte hebben overal geluidsdempend materiaal aangebracht. Het is moeilijk elkaar te hinderen en te storen. Maar het is makkelijk om even met elkaar te communiceren. 'Effe bij elkaar over het muurtje hangen', zei Nyckle, terwijl hij liet zien hoe hij dat doet. Dat ging inderdaad prima. En het effect ervan is groot. Want, let op lieve mensen, in de Proeftuin werken mensen uit allerlei afdelingen. Boekhouders, financiële planners, onderwijsspecialisten, onderzoeksspecialisten, juristen, zelfs ICT-ers kunnen er in, communicatiemedewerkers, projectleiders, u verzint het maar: ze werken allemaal in die ene ruimte. Ze zien elkaar, kunnen naar elkaar toelopen, effe bij elkaar over de muur hangen en ze kunnen er nog werken ook.

Ook geconcentreerd werken?

'Ja ook', zei Nyckle. Hij nam me mee naar de cabines waar je jezelf kunt opsluiten,

als je dat wilt. 'Als iemand hier gaat zitten, weten we dat hij niet gestoord wil worden.' Uiteraard zijn de stoor-mij-niet-cabines ook van het modernste meubilair voorzien. Prettig licht en schone lucht, want er is ook aan een ventilatiesysteem gedacht. Er zijn ook vergadercabines. Kun je met een man of wat in, zonder dat iemand anders last krijgt van de oplopende discussies. Wat heb je als beleidsmedewerker, projectleider of planner nog meer nodig? Euhm, nu ja: een echte vergaderkamer, natuurlijk, waarin je je (Powerpoint)presentaties kunt laten zien. Als dat er niet is, is de Proeftuin verloren. Dat is er dus. Een vergaderkamer, met een vergadertafel en een big screen. Laptopje aansluiten, Powerpointje zoeken, klaar is Kees. Aan de wand planken met boeken en van die klappers met wetteksten erin. Klaarblijkelijk hebben de juristen die dingen nog nodig. Totdat onze ICT-jongens het voor elkaar gekregen hebben een juridisch documentinformatiesysteem in elkaar te timmeren, denk ik.

'En hier', zei Nyckle, 'hebben we kluisjes. Daar kun je nog wat persoonlijke spullen in

kwijt. 'Kleine kluisjes. Het is niet de bedoeling dat je nog omvangrijke persoonlijke dataverzamelingen gaat aanleggen.'

Wow.

'En is het nou echt zo, vroeg ik, 'dat jullie geen last van elkaar hebben?'

'We dachten eerst', zei Nyckle, 'dat we de wereld aan regels nodig zouden hebben om de orde te handhaven. Maar we weten nu, dat we maar drie regels nodig hebben. Regel 1 is: Als je wat langer weg bent, moet je je plek leeg maken. Regel 2: Je mag geen sinaasappels eten. En regel 3: Je moet je werkplek helemaal leeg maken als je vertrekt. Meer regels hebben we niet. Als je last van iemand hebt, moet je gewoon even op hem of haar afstappen. That's it.'

'Kortom', zei ik. 'Ik ben enthousiast', zei Nyckle. 'Dit is werkelijk een uitstekende werkplek. En ik geloof dat het management ook enthousiast is. Er doen 65 mensen aan dit project mee, die allemaal hun oorspronkelijke werkplek hebben ingeruild voor deze flexibele werkplek. Dat levert aardig wat ruimte op.'

Hij grijnsde. Ik grijnsde. Zijn telefoon ging. Hij dook ermee één van de cabines in. 'De Proeftuin', zei ik tegen mezelf, terwijl ik nog wat rondkeek 'is inderdaad precies wat je nodig hebt. Ik zou niet weten wat je nog meer zou willen. Het is een beleidsmedewerkersparadijs.'

Ik groette al mijn ex-collegae en vertrok weer. Op naar mijn pensionadowerkplek aan de zijlijn van deze immer veranderende wereld met zijn altijd voortschrijdende technologie.